

ชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้หายากของโลก

นำเสนอเมื่อ : 23 เม.ย. 2552

นิตยสาร “สตรีสาร” ฉบับวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓ รายงานเรื่องต้นชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้หายากของโลก
“ของคำถามขอนำมาเล่าต่อไปนี้

ชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้พื้นเมืองของไทย และเป็นพันธุ์ไม้หายากซึ่งใกล้สูญพันธุ์ชนิดหนึ่งของโลก
เมื่อประมาณ ๓๐ ปีมาแล้ว ที่ประเทศจีน มีรายงานว่าพบพันธุ์ไม้ชนิดนี้ในเขตมณฑลยูนนาน
แต่ปัจจุบันป่าดิบเขาอันเป็นสภาพแวดล้อมของพันธุ์ไม้นี้ในประเทศจีนถูกทำลายลงไปมาก
นักวิชาการจึงคาดว่าน่าจะสูญพันธุ์ไปแล้ว

สำหรับประเทศไทย เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๒ ดร. ธวัชชัย สันติสุข
ราชบัณฑิตประจำมหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยาสาส์ตรัฐวิภาพสาชาวิชาพฤกษศาสตร์
ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤกษศาสตร์ของกรมป่าไม้ได้ออกสำรวจป่าบริเวณดอยภูคา ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา
อำเภอป่า จังหวัดน่าน พบพันธุ์ไม้ชนิดนี้ จึงได้เก็บตัวอย่างมาตรวจสอบ และต่อมาได้ตั้งชื่อภาษาไทยว่า
ชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้หายากเป็นพันธุ์ไม้หายากในประเทศไทยที่พบต้นชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้
เพราะมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต

ลักษณะของต้นชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้สูงประมาณ ๒๕ เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางลำต้น ๕๐ เซนติเมตร
เปลือกเรียบสีเทา ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว มีใบย่อยรูปไข่แกมรูปใบหอกปลายใบแหลมยาว
แผ่นใบด้านล่างมีนวลสีขาว ช่อดอกตั้งตรงแยกแขนงออกตามปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงติดกันคล้ายรูประฆัง
กลีบดอกสีชมพูมีริ้วสีแดง ดอกจะบานประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ลักษณะของผลคล้ายมะกอก
แต่มีขนาดใหญ่กว่า ต้นชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้จะเจริญเติบโตได้ดีบริเวณป่าดิบเขา บนไหล่เขาชันที่มีความสูงตั้งแต่ ๑,๒๐๐ เมตร
เหนือระดับน้ำทะเลขึ้นไป ความชื้นอากาศสูง และอุณหภูมิเฉลี่ยค่อนข้างต่ำตลอดปี

ขณะนี้อุทยานแห่งชาติดอยภูคาได้ทดลองเพาะกล้าชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้จากเมล็ดจนเป็นผลสำเร็จ
แต่สิ่งสำคัญที่จะทำให้ชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้รอดได้คือ ต้องช่วยกันรักษาธรรมชาติ
ป้องกันไม่ให้มีการตัดไม้หรือแผ้วถางป่าในบริเวณใกล้เคียง เนื่องจากชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้ต้องมีต้นไม้อื่นๆให้ร่มเงา
จึงจะเจริญเติบโตได้ดี

“ข้อมูลสนับสนุนจากหนังสือ ๑๐๘ ของคำถาม / สำนักพิมพ์สารคดี”

ชมพู่กุศาคัพพัธุ์ไม้ : ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Bretschneidera sinensis* Hemsl. : ชื่อวงศ์ :
BRETSCHNEIDERACEAE

ชมพู่ภูคา เป็นพืชหายากใกล้สูญพันธุ์ที่มีดอกสีชมพูอมขาวงดงาม ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานให้ ชมพู่ภูคา เป็นดอกไม้สัญลักษณ์ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้น สูงได้ถึง 25 เมตร เปลือกเรียบสีเทา ใบประกอบแบบขนนก ยาว 30-80 เซนติเมตร ใบย่อยไม่มีก้านใบ รูปหอกถึงรูปไข่ กว้าง 2.5-6.0 เซนติเมตร โคนใบมนไม่เท่ากัน ปลายใบแหลม ดอก ออกเป็นช่อที่ปลายยอด ช่อยาวได้ถึง 40 เซนติเมตร ดอกย่อยสีชมพู คลายรูประฆัง กลีบรองดอกขนาดใหญ่ รูปถ้วยขอบหยักตื้นๆ กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่กว้าง โคนกลีบเรียวยาว ปลายกลีบมนออกด้านนอก ขนาด 1.8-2.0 เซนติเมตร กลีบบนมักคว่ำลง เกสรตัวผู้ 8 อัน ผล รูปกระสวย แก่แล้วแตก เมล็ด รูปรี กว้าง 12 เซนติเมตร ยาว 20 มิลลิเมตร

การขยายพันธุ์

โดยการเพาะเมล็ด เป็นพันธุ์ไม้ป่าหายากของประเทศไทย พบแห่งเดียวที่ดอยภูคาจังหวัดน่าน